

REGIONAAL Introductiedossier

Mensenhandel

‘Samenwerken tegen
mensenhandel’

Versie 2026

Inleiding

Dit regionaal introductiedossier is opgesteld voor met name (nieuwe) aandachtfunctionarissen mensenhandel werkzaam bij een gemeente in de regio Rotterdam. Maar het kan ook als naslagwerk dienen voor samenwerkingspartners en professionals binnen de regio die op enige wijze zich bezighouden met dit onderwerp. Het is een document waar je basisinformatie kunt vinden en ook verwijzingen naar partners en websites om jouw kennis over mensenhandel te verdiepen en actueel te houden. Mensenhandel is een breed begrip en soms ook ongrijpbaar. Het is er, maar soms zien we het niet en is het altijd dichterbij dan je denkt. Het speelt zich “onder water” af en is niet (altijd even goed) zichtbaar voor de buitenwereld. De laatste jaren vindt veel uitbuiting ook online plaats. De meest recente en geactualiseerde versie van dit document is beschikbaar op de [kennisbank](#) van de [VAR](#). Om hiervoor toegang te krijgen kun je, je gemakkelijk aanmelden onze website.

Regionaal accounthouder Mensenhandel VAR:
Jantien van Termeij j.vantermeij@rotterdam.nl

Definitie mensenhandel is het werven, vervoeren, overbrengen, opnemen of huisvesten van mensen, met behulp van dwang, geweld, misleiding, of misbruik van een kwetsbare positie, met als doel uitbuiting voor eigen gewin. Dit gebeurt in verschillende vormen, zoals seksuele uitbuiting (prostitutie), arbeidsuitbuiting (horeca, landbouw), criminele uitbuiting (bedelen, stelen), en soms gedwongen orgaanverwijdering. Slachtoffers zijn vaak kwetsbare personen, zoals minderjarigen, vluchtelingen of mensen in armoede.

Er zijn verschillende vormen van mensenhandel: seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting, criminele uitbuiting en gedwongen orgaanverwijdering. Begin 2024 is er een voorlopig akkoord bereikt tussen de Europese Raad en het Europees Parlement om ook gedwongen huwelijken, illegale adoptie en draagmoederschap als uitbuiting op te nemen in de EU-richtlijn. Deze verschillende vormen van uitbuiting hebben met elkaar gemeen dat er vaak sprake is van dwang in de vorm van geweld, chantage of misbruik van de kwetsbaarheid en afhankelijkheid van het slachtoffer. Op dit moment wordt hier landelijk nog niet op ingezet, wel onderzoeken wij als VAR wat dit voor ons kan gaan betekenen in de regio.

Seksuele uitbuiting: Hierbij wordt het slachtoffer gedwongen in de seksindustrie te werken. Dit kan doormiddel van gedwongen sekswerk, maar ook door het gedwongen verlenen van andere seksuele diensten. Dit kan niet alleen fysiek maar ook online plaatsvinden.

Criminele uitbuiting: Vindt plaats wanneer iemand gedwongen wordt om criminele feiten te plegen of om te bedelen. Denk aan drugshandel, misbruik maken van iemands bankrekening, gebruik van iemands woning voor drugsproductie of seksuele activiteiten, winkeldiefstal, drugs uithalen etc.

Arbidsuitbuiting: Arbidsuitbuiting is het werven, vervoeren, overbrengen of huisvesten van een persoon met gebruik van dwang met als doel deze persoon uit te buiten. Het gaat dan om zulke erbarmelijke omstandigheden dat we kunnen spreken van mensonterende situaties en mensenhandel. Dwang, geweld, dreiging, afpersing, fraude en misleiding spelen vaak een rol.

Gedwongen orgaanhandel: Hierbij wordt iemand gedwongen zijn of haar organen af te staan of ter beschikking te stellen. Deze vorm komt bijna niet in de landelijke cijfers terug en wordt momenteel ook niet expliciet meegenomen in de regionale en lokale gemeentelijke aanpak tegen mensenhandel.

Definitie mensensmokkel is het illegaal helpen en vervoeren van mensen over landsgrenzen, vaak tegen hoge betaling, waarbij smokkelaars misbruik maken van de kwetsbare positie van migranten die geen legale reisopties hebben. Hoewel het financieel gewin het doel is, onderscheidt het zich van mensenhandel, wat draait om dwang en uitbuiting (seksueel, arbeid) en vaak volgt op gesmokkelde personen die in de problemen komen. Beide zijn ernstige misdrijven, waarbij de gesmokkelde personen grote risico's lopen, zoals uitputting, verdrinking, beroving, of later slachtoffer worden van mensenhandel.

Urgentie thema en aanpak

Om duidelijkheid te krijgen in hoe de aanpak geregeld is, wordt hieronder ingezoomd op de landelijke, regionale en lokale aanpak.

Landelijk

Mensenhandel is in de landelijke [Veiligheidsagenda 2023-2026](#) opgenomen als geprioriteerd thema op de politieke agenda. In 2023 werd door de verschillende ministeries (J&V, SZW, VWS en BZK) het landelijke [Programma Samen tegen Mensenhandel 2.0](#) opgesteld. Deze kent drie strategische doelen:

1. We willen zo veel mogelijk voorkomen dat mensen slachtoffer worden van mensenhandel.
2. We willen dat (mogelijke) slachtoffers snel en adequaat gesignaleerd worden, uit de situatie gehaald worden en de benodigde zorg en ondersteuning ontvangen.
3. We willen daders op allerlei manieren frustreren en aanpakken, zowel strafrechtelijk en bestuursrechtelijk als via het opwerpen van barrières. Tegelijkertijd zetten we in op het voorkomen van herhaald daderschap.

Regionaal

Regionaal zijn de volgende doelstellingen opgesteld:

- Wij willen zoveel mogelijk slachtoffers uit hun situatie halen via het signaleren van en het bieden van de juiste hulp en opvang;
- Wij willen, door in te zetten op preventie en weerbaarheid, dat minder mensen slachtoffer worden van mensenhandel;
- Wij willen onze regio zo onaantrekkelijk mogelijk maken voor daders en faciliteerders door deze zowel aan de voorkant als aan de achterkant aan te pakken en te frustreren (barrières opwerpen én opsporen);
- Wij willen waar mogelijk bovenstaande gezamenlijk aanpakken met de gemeenten binnen het de regio Rotterdam en onze (keten)partners uit het zorg- en veiligheidsdomein.

De doelstellingen zijn uitgewerkt in een [regionaal beleidsplan](#). En om de genoemde doelstellingen te realiseren is een [regionaal actieplan](#) opgesteld. Hiermee wordt invulling gegeven aan de volgende specifieke opgaven welke ons helpen om door te gaan met onze sluitende aanpak van mensenhandel.

1. Verbeteren zicht op aard en omvang
2. Bevorderen regionale samenwerking
3. Bewustwording, signaleren en melden
4. Aanpakken van faciliteerders en mensenhandelaren
5. Preventie & Zorg voor het slachtoffer: het verbinden van zorg en veiligheid.

Lokaal

Het Interbestuurlijk Programma (IBP) Mensenhandel is een afspraak tussen het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen om mensenhandel gezamenlijk aan te pakken, met als concrete doelstelling dat elke gemeente in 2022 een eigen beleid en aanpak had voor de lokale bestrijding van mensenhandel, waarbij samenwerking tussen zorg en veiligheid cruciaal is.

Afgesproken is dat iedere gemeente:

- In 2022 duidelijk beleid heeft om mensenhandel tegen te gaan;
- Werkt aan passende regionale opvang, ondersteuning en nazorg voor slachtoffers en bijdraagt aan een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatie;
- Werkt aan actieve signalering van mensenhandel;
- Minimaal één aandachtsfunctionaris mensenhandel heeft aangewezen.

Rolverdeling binnen de regio Rotterdam

Regionale portefeuillehouder

Vanuit het Regionaal Veiligheidsoverleg (RVO) is burgemeester Jan Willem Boersma van de gemeente Alblasserdam als regionaal portefeuillehouder aangewezen op dit onderwerp. Hij wordt hiervoor ondersteunt vanuit de VAR. In 2025 is de portefeuille naast mensenhandel uitgebreid met mensensmokkel. De regionaal portefeuillehouder mensenhandel & mensensmokkel legt ten minste 1x per jaar verantwoording af aan het RVO over de voortgang van de regionale aanpak van mensenhandel. Daarnaast vindt in het RVO bestuurlijke afstemming plaats.

Regionaal beleidsadviseur Mensenhandel

Sinds 2020 beschikt de regio over een Regionaal Beleidsregisseur Mensenhandel, ondergebracht bij de VeiligheidsAlliantie Rotterdam (VAR). De regionaal beleidsregisseur fungeert als spin het web tussen de gemeenten uit de eenheid en de samenwerkingspartners en heeft de volgende taken:

- Is aanjager en coördinator van de regionale aanpak mensenhandel;
- Is ketenregisseur (op procesniveau) bij vastlopende zaken en vormt daarin een verbindende schakel;
- Is op de hoogte van de lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen op het gebied van mensenhandel en deelt de gemeentelijke 'good practices' met de regio;
- Onderhoudt de relevante netwerken, ondersteunt de bestuurlijk portefeuillehouder mensenhandel & mensensmokkel, faciliteert de regionale tafel mensenhandel en adviseert de bestuurders op strategische onderwerpen;
- Neemt deel aan landelijke overleggen met o.a. de VNG en het CCV.

Niet elke regio kent een samenwerkingsverband zoals de VAR en de rol van beleidsadviseur/ketenregisseur mensenhandel is in elke regio anders belegd.

Lokale aandachtsfunctionaris Mensenhandel

Sinds de decentralisaties van 2015 zijn verschillende taken van het Rijk naar gemeenten verschoven. Volgens de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) dragen gemeenten nu de zorg voor een aanbod aan maatschappelijke ondersteuning en de kwaliteit en continuïteit van de daaraan verbonden voorzieningen. Gemeenten hebben de taak om algemene- en maatwerkvoorzieningen in te richten en ondersteuning en opvang te bieden voor enkele specifieke groepen, waaronder de slachtoffers van mensenhandel. Daarnaast hebben gemeenten een wettelijke verantwoordelijkheid voor het reguleren van prostitutie door middel van vergunnen en controleren.

Gemeenten zijn een cruciale samenwerkingspartner bij de aanpak van mensenhandel, omdat ze over belangrijke informatie beschikken. Door het stellen van regels, het controleren van locaties, het beoordelen van aangevraagde vergunningen, en middels voorlichting en educatie kunnen ze een bijdrage leveren aan de aanpak van mensenhandel.

Iedere gemeente binnen de regio heeft een aangewezen aandachtsfunctionaris. Omdat signalen van mensenhandel vaak ontstaan vanuit 'zorg', moedigt de VAR alle gemeenten aan om niet alleen een aandachtsfunctionaris vanuit het veiligheidsdomein te benoemen, maar ook vanuit het sociaal domein. Beide afdelingen kunnen in gezamenlijkheid de lokale aanpak van mensenhandel beter door ontwikkelen en borgen.

De aandachtsfunctionaris heeft de volgende taken:

- Zet binnen de gemeente aan tot bewustwording en voorlichting van zowel collega's als andere professionals in de gemeente die mogelijk met slachtoffers in contact komen;
- Is het aanspreekpunt voor collega's die mogelijke signalen van mensenhandel hebben waargenomen en is daarbij onderdeel van de interne meldroute;
- Denkt mee over signalen en is de verbindende schakel, zowel binnen de gemeente als met samenwerkingspartners zoals AVIM, RIEC, NLA etc. Houdt ook de signalen/casussen bij, om zo (in samenwerking met de ketenpartners) meer zicht te krijgen op de lokale verschijningsvormen van mensenhandel;
- Is bekend met de bestuurlijke mogelijkheden om barrières tegen mensenhandel op te werpen;
- Staat in nauw contact met de zorgcoördinatoren mensenhandel. De zorgcoördinatoren mensenhandel zijn bekend met de instanties waar slachtoffers van mensenhandel terecht kunnen en is aanspreekpunt voor deze instanties;
- Levert input en/of houdt het beleid up-to-date en onderhoudt de verbinding met de partners vanuit zowel de zorg-als de veiligheidshoek en maakt hier samenwerkingsafspraken mee. De aandachtsfunctionaris is de verbindende schakel tussen zorg en veiligheid binnen de gemeenten.

Overlegstructuur

Binnen de regio Rotterdam is het thema mensenhandel op de volgende wijze organisatorisch geregeld:

- **Regionale Tafel Mensenhandel**

Vanuit de Regionale Tafel Mensenhandel wordt op strategisch niveau de regionale aanpak op mensenhandel ontwikkeld, gemonitord, aangestuurd en gewaarborgd. Daarnaast zorgt de regionale tafel ervoor dat kennis en informatie snel uitgewisseld kan worden en dat er terugkoppeling plaatsvindt van de landelijke overleggen. Indien nodig worden vastlopende casussen op procesniveau besproken en doorbroken. De regionale tafel komt minimaal twee keer per jaar bijeen onder het voorzitterschap van de regionaal portefeuillehouder mensenhandel & mensensmokkel. Gemeente Rotterdam en Dordrecht zijn vertegenwoordigd bij de regionale tafel, als een "afvaardiging van de andere gemeenten die binnen Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid vallen. Daarnaast nemen ook veiligheids- en zorginstanties deel.

- **Platform Mensenhandel**

Op tactisch niveau en ter voorbereiding van de Regionale Tafel Mensenhandel vindt minimaal drie keer per jaar een overleg met het Regionaal Platform Mensenhandel plaats. Het regionaal platform bestaat uit een vertegenwoordiging van de (actief betrokken) gemeenten en betrokken samenwerkingspartners. Het betreft daarbij een ambtelijke vertegenwoordiging die input geeft aan de regionale tafel of de opdrachten vanuit de regionale tafel uitwerkt/uitvoert. De regionale beleidsregisseur zit dit overleg voor.

- **Netwerk aandachtsfunctionarissen**

Komt minimaal twee keer per jaar bij elkaar en is bedoeld voor alle aangewezen aandachtsfunctionarissen van de 23 gemeenten in de regio. Binnen dit overleg wordt kennis en ervaring gedeeld en uitgewisseld. De regionale beleidsregisseur zit dit overleg voor.

Ketenpartners

In de aanpak van mensenhandel zijn ketenpartners en het werken in een ketenregie onmisbaar. Binnen onze regio zijn de volgende ketenpartners actief:

- **Expertisecentrum Seksualiteit, Sekswork en Mensenhandel (ESSM)**

Het **ESSM** is onderdeel van het Sociaal Werk van Stichting Humanitas in Rotterdam. Zij zijn er voor iedereen in de gehele regio Rotterdam. Het ESSM biedt dienst- en hulpverlening aan gemarginaliseerde doelgroepen en zet zich in voor positieverbetering en het verminderen van stigma en taboe. Zij zijn er voor mensen die met seks geld verdienen, slachtoffers van mensenhandel, LHBTI+ personen en personen die leven met Hiv.

Zorgcoördinatie

Binnen de regio is de zorgcoördinatie belegd bij het ESSM. De kerntaak van een zorgcoördinator mensenhandel is ervoor zorgen dat slachtoffers van mensenhandel adequate (na)zorg, opvang en begeleiding ontvangen. Dit betekent het coördineren van het proces en het monitoren van het hulpverleningstraject. Vanaf het moment van aanmelding tot en met het afsluiten van het traject. Het bieden van hulp, opvang en ondersteuning wordt daarnaast door een team van maatschappelijk werkers en opvangmedewerkers gedaan. Bij het ESSM van stichting Humanitas werken er momenteel twee zorgcoördinatoren mensenhandel voor de gehele regio Rotterdam. Beiden zorgcoördinatoren zijn vast lid van het platform mensenhandel.

Regionaal meld- en adviespunt

Voor advies of het melden van een uitbuitingssituatie kan (anoniem) contact opgenomen worden met het meld- en adviespunt van het ESSM. Een maatschappelijk werker spreekt signalen door, geeft advies en bespreekt eventuele vervolgstappen. Het meld- en adviespunt is dagelijks telefonisch bereikbaar van 8:30 uur tot 22:00 uur via telefoonnummer: **010 – 236 52 56**

Ook per e-mail kunnen vragen gesteld worden of vermoedens door worden geven via pmw@stichtinghumanitas.nl.

Individuele hulpverlening

Indien gewenst en passend start het ESSM een hulpverleningstraject samen met een cliënt. Zij werken hierin krachtgericht, en gaan uit van de eigen regie van de cliënt. Het ESSM biedt psychosociale hulpverlening. Denk hierbij aan toeleiding naar medische zorg en/of GGZ behandeling, opvang, ondersteuning en begeleiding, juridische hulp en hulp bij inkomen. Hulpverlening is vrijblijvend en gratis. Ieder mogelijk slachtoffer, ongeacht leeftijd, verblijfstatus of culturele achtergrond is welkom.

Crisisopvang

In de crisisopvang worden zowel Nederlandse als buitenlandse slachtoffers van mensenhandel opgevangen die direct een veilige plek nodig hebben en nergens anders terecht kunnen. Dit zijn slachtoffers van (vermoedelijke) mensenhandel. De opvang is voor personen die zich identificeren als vrouw en hun eventuele kinderen. De minimale leeftijd om in de crisisopvang te verblijven is 18 jaar en ouder. Slachtoffers worden voor een korte perioden van maximaal 3 maanden opgevangen. Zij worden begeleid door een sociaalpedagogisch hulpverlener bij het weer op orde krijgen van hun leven en de doorstroom naar een vervolg plek. Plaatsing op de opvang gebeurt via politie of de zorgcoördinatoren mensenhandel. De crisisopvang is een geheime plek waar 24 uur per dag een

medewerker aanwezig is om steun te bieden aan de slachtoffers en eventuele nieuwe plaatsingen te begeleiden.

Voorlichting

De zorgcoördinatoren verzorgen diverse voorlichtingen en trainingen voor professionals in het sociale domein, het onderwijs en de zorg. Afhankelijk van de wensen, beslaat een voorlichting de definitie en vormen van mensenhandel, signalering, handelen bij een situatie van mensenhandel en casuïstiek.

- Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) Rotterdam

Tien Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's) en het Landelijk Informatie- en Expertisecentrum (LIEC) richten zich op de bestrijding van ondermijnende criminaliteit. Ze verbinden informatie, expertise en krachten van de verschillende overheidsinstanties. Daarnaast stimuleren en ondersteunen de RIEC's en het LIEC de publiek-private samenwerking bij de aanpak van ondermijning. Onder het RIEC-convenant kunnen de gemeente, de politie en het OM samenwerken en bekijken in hoeverre strafrechtelijke sancties samen kunnen gaan met door de gemeente opgelegde bestuurlijke sancties.

Sinds 2025 is mensenhandel en mensensmokkel een geprioriteerd thema binnen het RIEC Rotterdam. Strategische doelstellingen zijn opgesteld in een Meerjarenplan 2025 – 2028. De integrale daderaanpak richt zich op de bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel. Het operationeel kader wat in dit plan beschreven staat, bestaat uit vier op elkaar inspelende actielijnen: "Inzicht", "Terugdringen", "Voorkomen", en "Leren & Ontwikkelen".

Het actieplan Mensenhandel/Mensensmokkel, opgesteld en gedragen door het RIEC-samenwerkingsverband heeft als doel om daders en faciliteerders van mensenhandel en mensensmokkel in de regio Rotterdam vroegtijdig te signaleren en deze zoveel mogelijk effectief en duurzaam te stoppen door het frustreren van cruciale schakels en het ontwrichten van financiële processen. Dit actieplan sluit naadloos aan op het regionale actieplan van de VAR. Waarbij de VAR zich ook richt bewustwording, ketensamenwerking en zorg.

- Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) Politie eenheid Rotterdam

De AVIM doet onderzoek naar de identiteit en de verblijfsrechtelijke status van vreemdelingen. De afdeling onderzoekt ook grootschalige criminaliteit, zoals mensenhandel, mensensmokkel en (online) identiteitsfraude. Iedere politie eenheid heeft een Team Migratiecriminaliteit en Mensenhandel (TMM) wat onder de AVIM valt. Dit team is erop gericht om daders van mensenhandel op te sporen en aan te pakken. Daarnaast dragen zij zorg voor de slachtoffers. Binnen de eenheid is een Eenheidsspecialist Mensenhandel aangesteld, welke vast lid is van het platform mensenhandel.

- Openbaar Ministerie (OM) Rotterdam

Het OM in Rotterdam is verantwoordelijk voor de opsporing en vervolging van strafzaken die vooral door de politie eenheid Rotterdam aangeleverd worden. Sinds een jaar of tien zijn de slachtoffers van mensenhandel en het thema mensenhandel prioriteiten van het OM. Ook de aankomende jaren staat de aanpak van mensenhandel hoog op hun agenda. Elke regio heeft een Officier van Justitie (OvJ) Menshandel en Mensensmokkel.

- **Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA)**

Arbeidsuitbuiting komt in Nederland in alle sectoren voor. En altijd gaat het om kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Dwang, geweld, dreiging, afpersing, fraude en misleiding spelen daarbij een rol. De Opsporingsdienst van de Arbeidsinspectie doet strafrechtelijk onderzoek naar arbeidsuitbuiting. Dat houdt in dat met hulp van (bijzondere) opsporingsmiddelen wordt onderzocht of een verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het plegen van een strafbaar feit.

Alle opsporingsonderzoeken worden uitgevoerd onder gezag van een officier van justitie. Die beslist – vaak in samenspraak met de rechercheurs – over de inzet van (bijzondere) opsporingsmiddelen, de voortgang (of stopzetting) van het onderzoek, en uiteindelijk de vervolging. Omdat mensenhandel een complex strafbaar feit is, zijn bij de mensenhandel-onderzoeken gespecialiseerde officieren van justitie betrokken. De Opsporingsdienst van de Arbeidsinspectie valt onder het gezag van de (mensenhandel)officier van justitie van het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie. En niet onder het Algemeen Parket van het OM Rotterdam.

Meldroutekaart en signaalkaarten

Regionaal is er een [meldroutekaart](#) opgesteld door het ESSM, RIEC Rotterdam en de VAR. Deze kaart is einde 2025 volledig geactualiseerd. De meldroutekaart is handig als je in een functie werkzaam bent waar je in contact kunt komen met slachtoffers van mensenhandel. Als een dergelijke situatie zich voordoet, heb je de mogelijkheid om een aantal signalen en situaties te herkennen die op mensenhandel wijzen. Het geeft een handig en snel overzicht welke organisatie je wanneer moet en kan bellen.

Ook maken wij regionaal gebruik van signaallijsten welke door het ESSM zijn ontwikkeld. Zo is er een signaallijst voor [criminele en seksuele uitbuiting](#) en een aparte signaallijst voor [arbeidsuitbuiting](#). Twijfel je over een signaal of heb je een bepaald onderbuikgevoel maar kan je die niet goed duiden? Dan is het regionale meld- en adviespunt van het ESSM ook daar bereikbaar voor: 010 236 52 56 (dagelijks bereikbaar tussen 08:30 en 22:00 uur)

Trainingen en bewustwordingstools

Er zijn diverse opleidingen en trainingen beschikbaar in het land. Hieronder zal slechts aantal van deze mogelijkheden worden opgesomd, maar is niet limitatief. Heb je interesse dan neem dan contact op met de Regionaal Beleidsadviseur Mensenhandel van de VAR.

Bewustwordingsbijeenkomst: “Herkennen en signaleren van mensenhandel”.

Gemeentebambtenaren en professionals van ketenpartners fungeren als de ogen en oren van de gemeente, met de mogelijkheid om zowel slachtoffers van mensenhandel als de daders zelf in hun werk tegen te komen. Hoewel signalen vaak opgemerkt worden, worden ze niet altijd herkend als tekenen van mensenhandel. Iedereen die met burgers in contact staat, kan mogelijk aanwijzingen voor mensenhandel opmerken of een gevoel van ongemak ervaren. Maar wat is de juiste stap om daarna te zetten? Tijdens deze (kosteloze) bewustwordingsbijeenkomst die op locatie georganiseerd kan worden, komt het volgende aan bod:

- Wat is mensenhandel?
- Wat zijn de signalen en hoe herken ik die?
- Wat kun je doen met je onderbuikgevoel?
- Waar kan ik melden?

Deze bijeenkomst wordt georganiseerd door Comensha in samenwerking met het Expertisecentrum Seksualiteit, sekswerk en mensenhandel (ESSM) van Stichting Humanitas. De bijeenkomst is fysiek, maar kan desgewenst ook digitaal worden aangeboden.

Training: 'Hoe vul je jouw rol in als aandachtsfunctionaris van mensenhandel?'

Als aandachtsfunctionaris mensenhandel ben jij het eerste aanspreekpunt voor collega's die signalen van mensenhandel hebben opgemerkt. Je denkt actief mee over het herkennen van signalen en speelt een rol in de bewustwording en voorlichting van zowel collega's als andere professionals binnen de gemeente.

Na de training heb jij alles in huis om als aandachtsfunctionaris aan de slag te gaan. Je weet wat je praktisch kunt doen om een goede signaleringsstructuur en cultuur te bevorderen. Je kunt een kort praatje over het belang van signaleren houden voor collega's, waarbij je melddrempels (redenen om niet te melden) herkent en hier een goed en helder antwoord op hebt. Als collega's naar je toekomen met een signaal, dan kun je methodisch doorvragen en samen de juiste vervolgstappen zetten. Deze training wordt gegeven door Fairwork.

Virtual Reality Experience (VR-brillen)

De VR-experience mensenhandel biedt een realistische ervaring van hoe een persoon op verschillende manieren slachtoffer kan worden van mensenhandel. Via de [VAR](#) zijn 10 VR-brillen beschikbaar voor netwerkpartners zoals gemeenten, politie en ketenorganisaties die zich willen inzetten voor het vergroten van de bewustwording rondom mensenhandel. Deze brillen worden kosteloos uitgeleend voor educatieve doeleinden met een focus op leren.

De ervaring kan soms intens zijn, daarom wordt deze uitsluitend onder professionele begeleiding aangeboden. Dit waarborgt de veiligheid van de deelnemers en biedt ruimte voor nabespreking en verwerking van de opgedane emoties en inzichten. Er is een experience beschikbaar op de vormen seksuele en criminele uitbuiting (samen één experience) en een aparte experience op arbeidsuitbuiting.

'Koffer Verkeerd, hoe dromen anders kunnen uitpakken'

De Koffer Verkeerd heeft als doel om bewustwording te creëren rondom seksuele uitbuiting. Creëer een volledige uitgeruste pop-up sekswerkkamer en herken de signalen van seksuele uitbuiting. De Koffer Verkeerd is gratis beschikbaar voor alle netwerkpartners van de VAR. De sekswerkkamer kan gebruikt worden bij onder andere workshops en trainingen, waarin kennis over seksuele uitbuiting wordt gedeeld. De VR-brillen zijn een goede aanvulling en kunnen in combinatie met de Koffer Verkeerd worden ingezet. Wil je de koffer inzetten neem dan contact op met de [VAR](#).

Bewustwordingsplatform: 'Steek jij je hand uit'.

Dit digitale platform richt zich op jongeren in de middelbare schoolleeftijd en heeft tot doel hen bewust te maken van de gevolgen en de gevaren van verschillende vormen van mensenhandel. De website geeft informatie en de mogelijkheid om laagdrempelig (en anoniem) hulp of advies in te schakelen. Voor docenten is er op de website een pagina met uitleg over lessen om het onderwerp in de klas te bespreken. Voor [gemeenten](#) is er een portal waar promotiemateriaal, een communicatieplan voor een bewustwordingsbijeenkomst e.d. te vinden is. De VAR kan hierbij ondersteunen.

Korte gratis e-learning: [BUIT voor professionals](#)

De aanpak van criminele en seksuele uitbuiting onder jongeren begint met bewustwording en signalering. Hiervoor ontwikkelden Noord-Holland Veilig en Fier de e-learning BUIT voor professionals. Beknopt en praktisch voor professionals die met jongeren werken: op school, op straat, in de zorg of waar dan ook.

In de e-learning kun je na een korte introductie kiezen voor een verhaallijn over seksuele uitbuiting of over criminele uitbuiting. Elke verhaallijn duurt maximaal 30 minuten. Filmfragmenten uit de speelfilm BUIT worden afgewisseld met uitleg en vragen. Deze e-learning is niet geaccrediteerd.

Project Kind en uitbuiting - gratis training voor professionals

Fier, het Rode Kruis en Defence for Children zijn samen het project Kind en Uitbuiting gestart. Zij bieden bepaalde groepen professionals [trainingen](#) aan. Dat gaat om professionals in de vreemdelingen-keten, jeugdzorg en het speciaal voortgezet onderwijs. De training leert je om signalen van mensenhandel onder minderjarige slachtoffers te herkennen en op te volgen. Wil je kosteloos deze training volgen met een groep van minimaal 30 deelnemers en maximaal 60 deelnemers? Neem dan contact op via fieracademy@fier.nl.

Training 'No Room for Sex Trafficking'

[No Room for Sex Trafficking](#) is het certificeringsprogramma gericht op hotels en vakantieparken. Deze training ondersteunt medewerkers van hotels en vakantieparken in het creëren van bewustwording. Het platform biedt een kosteloze training van 20 minuten aan, beschikbaar in meerdere talen. Tijdens deze training leren medewerkers signalen van seksuele uitbuiting te herkennen, zoals ongewone veranderingen in het gebruik van beddengoed en handdoeken. Zodra 60% van het personeel de training heeft afgerond, ontvangt het bedrijf een No Room for Sex Trafficking-certificaat.

Handige websites en documenten

Hieronder vind je websites of handige documenten die interessant zijn om jouw kennis op het gebied van mensenhandel te vergroten en actueel te houden. Er zijn diverse landelijke en regionale partijen die zich geheel of gedeelte bezighouden met mensenhandel. Gekozen is voor de partijen waar de VAR mee samenwerkt of frequent contact mee heeft. Als je op de naam van de organisatie of het document klikt, word je automatisch doorgelinkt naar de website of de online locatie waar het document te lezen is.

- **Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen**

De Nationaal Rapporteur is onafhankelijk en heeft de wettelijke taak om onderzoek te doen naar de aard en omvang van o.a. mensenhandel. Ook is het een wettelijke taak om onderzoek te doen naar de effecten van het huidige beleid op de aanpak van mensenhandel en om de regering te adviseren over het voorkomen en bestrijden ervan. Nederland heeft sinds 2000 een Nationaal Rapporteur die zich inzet voor mensenhandel. Jaarlijks brengen zij een rapportage uit met landelijke kerncijfers over mensenhandel, zowel over (vermoedelijke) slachtoffers als (potentiële) plegers. Ook is op de website terug te vinden welke lopende onderzoeken en aanstaande publicaties er zijn.

- **CoMensha**

Is het landelijk coördinatiecentrum tegen mensenhandel dat zich inzet voor de belangen en rechten van slachtoffers van mensenhandel in Nederland. Zij zijn een niet gouvernementele organisatie die samenwerkt met andere organisaties die betrokken zijn bij de strijd tegen mensenhandel. Het slachtofferperspectief staat in al hun handelen centraal. CoMensha is voorzitter van het landelijk overleg voor alle regionale zorgcoördinatoren. Het ESSM heeft dus goed contact en een nauwe samenwerking met CoMensha. Zij brengen jaarlijks een beeld uit van mensenhandel in Nederland.

- **Centrum Kindermishandeling & Mensenhandel (CKM)**

Het CKM onderzoekt en agendaert seksuele en criminele uitbuiting in Nederland en stimuleert een innovatieve aanpak van mensenhandel. Zij stimuleren een effectieve en innovatieve aanpak van mensenhandel. Daarnaast onderzoeken ze veelbelovende strategieën en werken samen met maatschappelijke spelers om nieuwe inzichten in de praktijk te brengen. CKM is onderdeel van het Kennis- en Innovatiecentrum van Fier. Op hun website vind je allerlei afgeronde en lopende onderzoeken.

- **Fier**

Fier is landelijk expert op het gebied van (seksueel) geweld, uitbuiting en eerkwesties. Fier streeft ernaar dat iedereen die te maken heeft (gehad) met geweld in afhankelijkheidsrelaties direct hulp kan krijgen: slachtoffers, getuigen (meestal kinderen) en plegers van het geweld. Van 0 tot 99 jaar. Als expertisecentrum willen zij inspelen op ontwikkelingen in de samenleving en leidend zijn als het gaat om agendasetting, innovaties, professionalisering en onderzoek.

- **Expertise Mensenhandel & Mensensmokkel (EMM)**

Het EMM is in 2005 opgericht vanuit de behoefte aan centralisatie van informatie, kennis en expertise op de thema's mensenhandel en mensensmokkel. In 2018 hebben de partnerorganisaties besloten tot een doorontwikkeling en is het operationele accent van de taakstelling verbreed naar een operationele, tactische en strategische rol ten behoeve van een integrale bestrijdingsstrategie.

- **Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)**

Zij zijn de belangenorganisatie en het kennisplatform voor alle Nederlandse gemeenten. Het doel van de VNG is om de krachten van gemeenten te bundelen en gezamenlijk op te treden in het belang van de lokale overheid en haar inwoners. Dit doen wij door invloed uit te oefenen op landelijk niveau en de maatschappelijke opgaven centraal te stellen. De VAR is op het gebied van mensenhandel de

schakel tussen de VNG en de gemeenten. De VNG is voorzitter van het landelijk bestuurlijk overleg (bo) mensenhandel waar de regionaal portefeuillehouder mensenhandel & mensensmokkel uit onze regio vast lid van is. En tevens is de VNG voorzitter van het landelijk ambtelijk overleg (ao) wat voor het bo plaatsvindt en de regionaal beleidsregisseur vanuit de VAR een vast lid is.

- **Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV)**

De adviseurs van [het CCV](#) vertalen veiligheidsbeleid naar praktijk en omgekeerd, vanuit een sterke kennisbasis. Zij ontwikkelen bijvoorbeeld aanpakken. Het CCV kan gezien worden als een expertisecentrum, waarbinnen zij andere professionals helpen excelleren op het gebied van veiligheid. Het CCV is de voorzitter van het landelijke ketenregisseursoverleg waar de regionaal beleidsregisseur vanuit de VAR lid van is.

- **Fairwork**

[Fairwork](#) biedt directe hulp aan arbeidsmigranten en ondersteunen gedupeerden in de strijd voor een eerlijk loon en fatsoenlijke arbeidsomstandigheden. Ook informeren zij arbeidsmigranten over hun rechten in Nederland en verwijzen door naar andere organisaties als zij daar beter geholpen kunnen worden. Zij brengen misstanden onder de aandacht van politici, beleidsmedewerkers en het brede publiek. Door de gaten in het systeem aan te tonen pleit men voor betere wet- en regelgeving. Tevens voorzien zij in trainingen en doen zij onderzoek. Op hun website zijn flyers in vele talen beschikbaar die je zou kunnen verspreiden op plekken waar veel arbeidsmigranten werken, wonen of verblijven. En is een [zoekplaat](#) beschikbaar met 12 signalen van arbeidsuitbuiting. De zoekplaat is voorzien van een uitleg hoe je deze binnen jouw organisatie zou kunnen inzetten.